

Cheminių medžiagų naudojimas mokykloje

Aušra Gutauskaitė,
Ugdymo plėtotės centro metodininkė

Cheminių medžiagų naudojimą bendrojo lavinimo mokykloje reglamentuoja šie dokumentai

- [Lietuvos higienos norma HN 21:2017 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“](#), patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. V-284;
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, 2008 m. gruodžio 16 d.

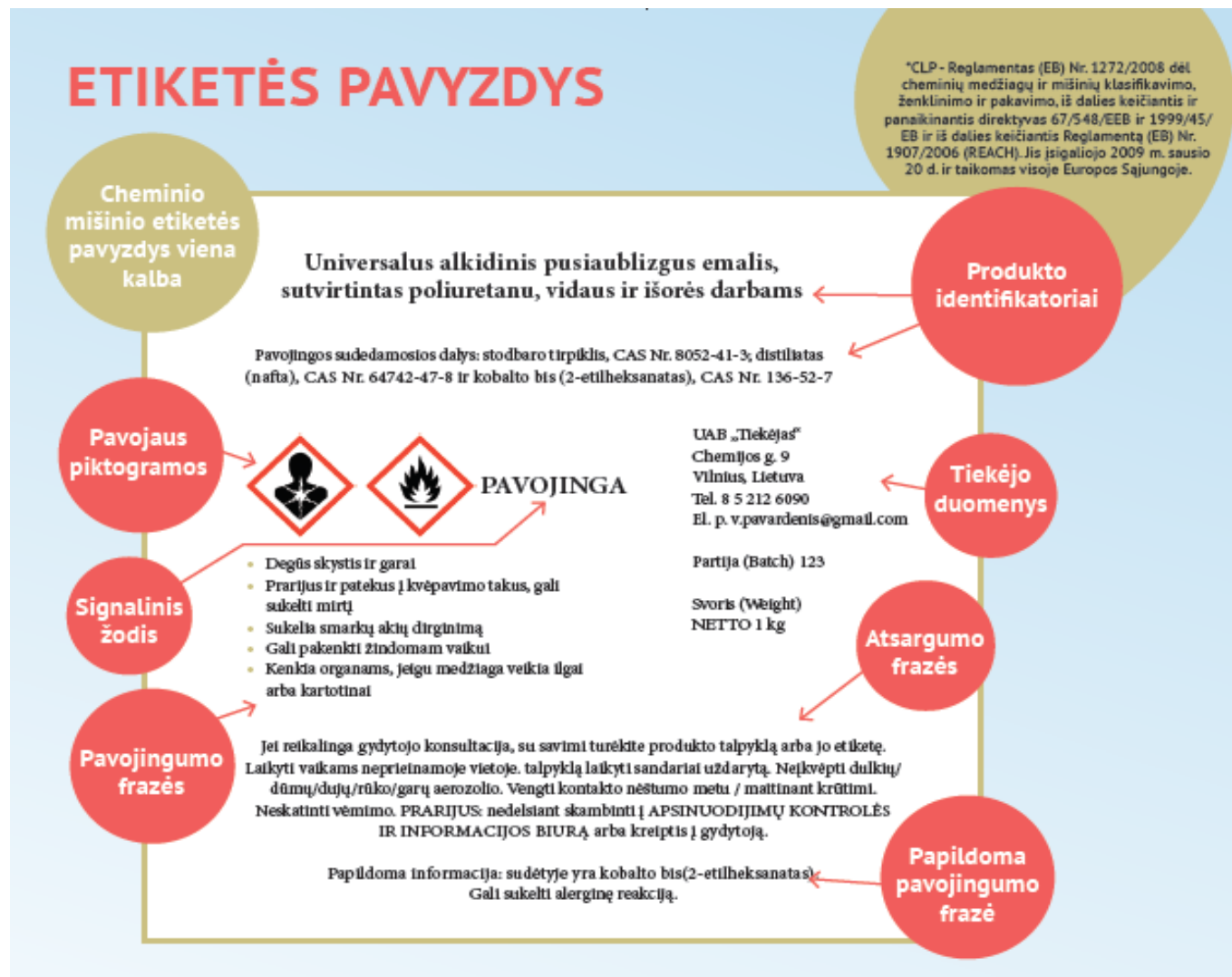
Lietuvos higienos norma HN 21:2017

- Kiekvienam mokiniui mokymo klasėje turi būti skirta ne mažiau kaip 1,7 kv. m patalpos ploto, o elektronikos, tekstilės mokymo kabinetuose, **gamtos mokslų (biologijos, chemijos, fizikos ar bendrajame gamtos mokslų) mokymo kabinete, kuriame atliekami tiriamieji darbai (toliau – gamtos mokslų kabinetas), – 2,4 kv. m**, konstrukcinių medžiagų dirbtuvėse, mokomojoje virtuvėje – 3 kv. m.
- 29. Cheminių medžiagų ir mišinių naudojimas mokykloje:
- 29.1. mokyklos patalpose ir sklype draudžiama naudoti chemines medžiagas ir mišinius, atitinkančius teisės akte [11.3] nustatytus klasifikavimo kriterijus ir pagal juos priskiriamus 1, 2 ir 3 kategorijos ūmiai toksiškoms, 1A ir 1B kategorijos kancerogeninėms, 1A ir 1B kategorijos mutageninėms, 1A ir 1B kategorijos toksiškai veikiančioms reprodukciją, 1 kategorijos specifiškai toksiškoms konkrečiam organui po vienkartinio poveikio, 1 kategorijos specifiškai toksiškoms konkrečiam organui po kartotinio poveikio cheminėms medžiagoms ir mišiniams;

- 29.2. gamtos mokslų kabinetuose, kuriuose atliekami tiriamieji darbai su cheminėmis medžiagomis ir mišiniais, turi būti:
- 29.2.1. visų juose laikomų cheminių medžiagų ir mišinių sąrašas ir jų saugos duomenų lapai;
- 29.2.2. cheminės medžiagos ir mišiniai laikomi teisės akto [11.3] nustatyta tvarka paženklintose talpose mokiniams neprieinamose vietose;
- 29.2.3. užtikrinta nuolatinė ir efektyvi oro kaita;

- 29.3. cheminės medžiagos ir mišiniai naudojami ugdymo proceso metu tik prižiūrint mokytojui ar kitam mokyklos vadovo nustatyta tvarka paskirtam mokyklos darbuotojui. Mokiniai, atliekantys tiriamuosius darbus su cheminėmis medžiagomis ir mišiniais, turi dėvėti asmenines apsaugines priemones. Asmeninės apsauginės priemonės parenkamos atsižvelgiant į saugos duomenų lapuose pateiktą informaciją. Mokiniais skirtos asmeninės apsauginės priemonės turi būti paženklintos CE ženklu ir atitikti teisės akte [11.10] nustatytus saugos ir sveikatos reikalavimus;
- 29.4. jeigu gamtos mokslų kabinete numatyta vykdyti tiriamuosius darbus su cheminėmis medžiagomis ir mišiniais, kuriuos atliekant išsiskiria pavojingos dujos ar garai, turi būti įrengta traukos spinta. Traukos spintoje turi būti išlaikytas gamintojo rekomenduojamas oro srauto įtekėjimo greitis. Jei gamintojo instrukcijos nėra, per 50 cm pravertą traukos spintos slankiojamojo lango angą vidutinis oro srauto įtekėjimo greitis turi būti ne mažesnis kaip 0,5 m/s.

- 56. **Šaltas vanduo** turi būti tiekiamas į:
- 56.1. **gamtos mokslų kabinetus, kuriuose atliekami tiriamieji darbai su cheminėmis medžiagomis ir mišiniais;**
- 56.2. konstrukcinių medžiagų dirbtuves;
- 56.3. dailės kabinetus.

Kaip nustatyti, ar medžiaga nuodinga?

- Užrašome medžiagos pavadinimą (iš etiketės, saugos lapo ar pan.).
- Užrašome medžiagos pavadinimą pagal IUPAC nomenklatūrą (pavadinimus galima rasti EC [reglamente](#), žinynuose, gamintojų puslapiuose, saugos lapuose ir pan.).
- Surandame medžiagos EC ir CAS numerius. Juos randame ten pat, kaip ir IUPAC pavadinimus.
- Pagal EC Nr. arba pagal CAS Nr., arba pagal IUPAC pavadinimą atliekama klasifikavimo paieška Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 VI priedo [3.1 lentelėje](#).
- Paiešką patiksliname Reglamento (ES) 2016/1179 [priedu](#). Jeigu randami skirtumai, naudojami tik Reglamento (ES) 2016/1179 priedo duomenys.
- Dar kartą patiksliname Reglamento (ES) 2017/776 [priedu](#). Jeigu randami skirtumai, naudojami tik Reglamento (ES) 2017/776 priedo duomenys.

Nuodingų medžiagų pavojingumo klasės , kategorijos ir kodai

Pavojingumo klasės ir kategorijos	Pavojingumo klasės ir kategorijos kodai
Ūmus toksiškumas prarijus, 1, 2 ir 3 kategorijos	Acute Tox. 1 Acute Tox. 2 Acute Tox. 3
Ūmus toksiškumas susilietus su oda, 1, 2 ir 3 kategorijos	Acute Tox. 1 Acute Tox. 2 Acute Tox. 3
Ūmus toksiškumas įkvėpus, 1, 2 ir 3 kategorijos	Acute Tox. 1 Acute Tox. 2 Acute Tox. 3
Mutageninis poveikis lytinėms ląstelėms, 1A ir 1B kategorijos	Muta. 1A Muta. 1B
Kancerogeniškumas, 1A ir 1B kategorijos	Carc. 1A Carc. 1B
Toksinis poveikis reprodukcijai, 1A ir 1B kategorijos	Repr. 1A Repr. 1B
Specifinis toksiškumas konkrečiam organui (vienkartinis poveikis), 1 kategorija	STOT SE 1
Specifinis toksiškumas konkrečiam organui (kartotinis poveikis), 1 kategorija	STOT RE 1

Turimas pavadinimas	IUPAC pavadinimas	EC Nr.	CAS Nr.	Klasifikavimas	Išvada
Fenolftaleinas	Phenolphthalein	201-004-7	77-09-8	Carc. 1B Muta. 2 Repr. 2	Nuodingoji medžiaga (Carc. 1B)

Turimas pavadinimas	IUPAC pavadinimas	EC Nr.	CAS Nr.	Klasifikavimas	Išvada
Fenolftaleino spiritinis tirpalas. Fenolftaleinas 0,95 %, spiritas 95,05%, vanduo 4%	Phenolphthalein Ethanol	201-004-7 200-578-6	77-09-8 64-17-5	Carc. 1B Muta. 2 Repr. 2 Flam. Liq. 2	Nenuodingoji medžiaga (Carc. 1B, C ≥ 1 %)

Kur rasti informacijos?

- Ugdymo sode:
 - [Nuorodos](#);
 - [Metodinès rekomendacijos](#).